

Aan de raad van de gemeente
LEIDSCHENDAM-VOORBURG

**Leidschendam-
Voorburg**

Datum 16 december 2025

Nummer 4508

Onderwerp Raadsbrief Informeren ontwikkelingen leerlingenvervoer

Portefeuillehouder Wethouder Keus

1. Aanleiding

Zowel op landelijk als lokaal niveau is al geruime tijd bekend dat het huidige systeem van leerlingenvervoer niet meer houdbaar is. Daarbij wordt landelijk op verschillende manieren gezocht naar (structurele) oplossingen. Zo riep de Kinderombudsman in 2024 op om leerlingenvervoer als een vorm van zorg te zien en het als zodanig in te richten. Gemeenten nemen in heel Nederland verschillende maatregelen om de problemen in het leerlingenvervoer aan te pakken. Zo worden er klankbordgroepen ingericht waarbij ouders meedenken over oplossingen. Ook zijn er initiatieven om kinderen zelfstandig te leren reizen, zodat het vervoer minder belast wordt en leerlingen meer bewegingsvrijheid hebben, ook buiten schooltijden. Daarnaast maken scholen en gemeenten afspraken over bijvoorbeeld aangepaste schooltijden of betere planning van vervoer, om de druk op het systeem te verlagen. Verder wordt gekeken naar structurele oplossingen, zoals het verbeteren van aanbestedingen, het aanpakken van het chauffeurstekort en het efficiënter organiseren van ritten, zodat leerlingen veilig, op tijd en zo zelfstandig mogelijk naar school kunnen.

Ook lokaal worden de nodige acties ingezet. Er wordt actief regie gevoerd op de uitvoering en de kwaliteit van het leerlingenvervoer. De ervaringen van de afgelopen jaren worden gebruikt bij de voorbereidingen voor een eventueel vervolgonderzoek, mede in het licht van het lopende contract dat met de huidige vervoerder medio 2027 afloopt. Daarbij wordt ook gekeken naar optimalisering door regionale samenwerking, omdat leerlingen vaak binnen de regio naar school gaan. Daarnaast wordt leerlingenvervoer in een breder perspectief geplaatst, waarmee het niet uitsluitend een vervoersvraagstuk is maar verbanden heeft naar bijvoorbeeld zorg en inclusief onderwijs. Deze beweging, die ook vanuit de Lokale Educatieve Agenda wordt ingezet, richt zich meer op de (middel)lange termijn. Ondertussen wordt in het eerste kwartaal van 2026 de nieuwe Verordening leerlingenvervoer Leidschendam-Voorburg 2026 ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad, zodat met ingang van het schooljaar 2026-2027 een aantal aanpassingen doorgevoerd kan worden.

Vooruitlopend op het aanbieden van de nieuwe verordening, neemt het college de gemeenteraad in deze raadsbrief alvast mee in deze en andere recente, lokale ontwikkelingen rondom het leerlingenvervoer.

Voor nadere informatie wordt verwezen naar eerdere iBabs-dossiers:

4196	Beantwoording schriftelijke vragen CDA GroenLinks leerlingenvervoer
3746	Beantwoording schriftelijke raadvragen GroenLinks en CDA Lange termijn strategie jeugd- en leerlingenvervoer
1841	Beantwoording feitelijke vragen fractie CDA en GroenLinks inzake leerlingenvervoer
-	Collegemail jeugd- en leerlingenvervoer d.d. 22 december 2023

2. Inhoudelijke uiteenzetting

Kinderen hebben recht op onderwijs. Toegankelijk en betrouwbaar vervoer is cruciaal voor gelijke onderwijskansen, benadrukken ook de Kinderombudsman en het Nederlands Jeugdinstituut. Het recht op onderwijs komt in gevaar wanneer vervoer steeds complexer wordt om te organiseren. Uit verschillende berichtgeving blijkt dat het leerlingenvervoer landelijk al jaren met structurele problemen kampt. Door een tekort aan chauffeurs worden afspraken niet altijd nagekomen, waardoor kinderen te laat komen, te lang onderweg zijn en overprikkeld op school aankomen. Voor kinderen die afhankelijk zijn van vervoer, tast dit niet alleen hun onderwijskansen aan, maar ook hun welzijn. Daarnaast zorgt het niet goed functioneren van het vervoer voor extra stress binnen gezinnen en leidt het tot onrust in de klas. Daarom kiest het college voor een andere benadering.

Lokale koers

De aanpak van het college plaatst leerlingenvervoer in een breder perspectief en ziet het niet alleen als vervoersvraagstuk. Door ook te kijken naar waarom leerlingen gebruik maken van het leerlingenvervoer en waar mogelijk hierop in te spelen, worden mogelijk minder leerlingen afhankelijk van het leerlingenvervoer. Door het beperken van vervoersbewegingen wordt het leerlingenvervoer beter uitvoerbaar. Mede vanuit de uitgangspunten 'Sterkere basis voor jeugd' (iBabs 4373) voert Leidschendam-Voorburg de inzet op diverse oplossingsrichtingen uit. Het gewone leven staat daarbij centraal. Het college gaat daarbij uit van de volgende uitgangspunten:

- Leerlingenvervoer is geen uitvoeringsvraagstuk maar draait om het toegang bieden tot het recht op onderwijs
- Leerlingen maken zoveel mogelijk gebruik van onderwijs en opvang in de buurt
- Ouderbetrokkenheid wordt gestimuleerd
- Rust, reinheid en regelmaat staan centraal. Als er een beroep wordt gedaan op leerlingenvervoer is er voor de leerlingen zoveel mogelijk en een zo betrouwbaar mogelijke routine, en is er rust in de bus
- Zelfstandig reizen wordt zoveel mogelijk gestimuleerd

Ook wil het college de mogelijkheden met betrekking tot het regionaal organiseren van het leerlingenvervoer verkennen. Dit is onderdeel van de agenda van het op overeenstemming gericht overleg (OOGO) dat met regiogemeenten en de samenwerkingsverbanden wordt gevoerd. Bij regionale samenwerking denkt het college aan:

- Waar mogelijk regionaal werken, bij voorkeur op het niveau van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH). Daarbij stellen gemeenten de inhoudelijke kaders op
- In navolging van de wens van de MRDH om regulier openbaar vervoer en doelgroepenvervoer beter op elkaar af te stemmen (zie ook iBabs 4162), wordt leerlingenvervoer gekoppeld aan publieke mobiliteit. Daarbij is het streven dat leerlingen, als het (in de toekomst) kan, gebruik maken van reguliere openbaar vervoer. Dit vergroot de zelfstandigheid van de leerlingen en kan het leerlingenvervoer betaalbaarder en uitvoerbaarder maken
- De uitvoerder van het leerlingenvervoer is een partner in een maatschappelijke opgave en niet 'alleen' een vervoerder

Het college kan niet eigenstandig vervolg geven aan deze uitgangspunten. De betrokkenheid van partners (ouders, scholen/samenwerkingsverbanden, vervoerder, andere gemeenten) is daarbij noodzakelijk. Het college stuurt dan ook aan op structureel overleg met scholen en samenwerkingsverbanden om lopende ontwikkelingen en mogelijkheden tot innovatie te bespreken. Ook wil het college een klankbordgroep van ouders samenstellen, die in de toekomst mogelijk omgevormd kan worden tot een stuurgroep waarin ook de vervoerder deelneemt.

Het college richt zich daarnaast ook op de meer technische aspecten van het leerlingenvervoer. Naast monitoring van en frequent overleg met de vervoerder, beraadt het college zich op het besluit voor het verlengen van het bestaande contract met de vervoerder en het eventueel opstarten van een nieuwe aanbesteding. Een analyse op het gebruik van het leerlingenvervoer is daar onderdeel van.

In de praktische uitvoerbaarheid van het leerlingenvervoer richt het college zich op het mogelijk maken van een integrale aanvraag voor jeugd- en leerlingenvervoer. Daarnaast past het college de huidige Verordening leerlingenvervoer Leidschendam-Voorburg 2015 aan.

Het college kiest ervoor om op korte termijn de focus te leggen op het aanpassen van de verordening en de beslissing over het verlengen van het bestaande contact met de vervoerder (en afhankelijk daarvan, de voorbereiding op een nieuwe aanbesteding). Ook wil het college prioriteit geven aan het oprichten van eerdergenoemde klankbordgroep. De overige acties die hiervoor zijn genoemd, vinden op middellange of lange termijn plaats.

Opgehaalde input

De eerstvolgende stap die het college zet met betrekking tot het leerlingenvervoer, is het aan de gemeenteraad aanbieden van de nieuwe verordening. De aanpassingen in de verordening komen voort uit een langer lopend proces waarbij op verschillende momenten met kinderen, ouders en andere belanghebbenden is gesproken. De insteek van de diverse overleggen is bewust breder gekozen dan alleen de verordening. Daarmee konden zowel opgaven op korte termijn als lange termijn geadresseerd worden. Ook is gekeken naar voorbeelden van andere gemeenten.

Voorbeelden andere gemeenten

Het college heeft eerder toegezegd (ID 951) om te onderzoeken of de wijze waarop de gemeente Rotterdam het leerlingenvervoer heeft geregeld, ook in Leidschendam-Voorburg in kan worden gezet. De gemeente Rotterdam heeft in 2025 het doelgroepenvervoer (Wmo-vervoer, jeugdvervoer, leerlingenvervoer, werknemersvervoer en gym- en zwemvervoer) opnieuw aanbesteed. In het nieuwe contract wordt meer sturing en controle ingevoerd, in tegenstelling tot de vorige overeenkomst waarin de vervoerder relatief veel vrijheid leek te hebben. Er zijn duidelijk afspraken gemaakt over prestaties, zodat beter kan worden gemonitord en bijgestuurd.

Tegelijkertijd neemt dit de praktische uitdagingen, zoals het chauffeurstekort of het toenemende aantal leerlingen, niet weg. Daarom is ook de gemeente Rotterdam op zoek naar oplossingen als het gebruik van openbaar vervoer en het stimuleren van zelfstandig reizen. De samenvoeging van al het doelgroepenvervoer in één contract zorgt voor efficiënter contractmanagement, maar door de onlangs gevoerde aanbesteding kan ook de conclusie worden getrokken dat het voordeel niet zozeer zit in één contract of in één partij. In de kern is wat er daadwerkelijk in het contract staat, het belangrijkste. Bij een eventuele nieuwe aanbesteding in Leidschendam-Voorburg kunnen de ervaringen over hoe op de vervoerder te sturen, dan ook worden meegenomen. Daarmee is de toezegging (ID 951) afgedaan.

Daarnaast heeft het college doorlopend aandacht voor andere voorbeelden van gemeenten. Zo is onlangs een rapport verschenen over een door provincie en 22 gemeenten gezamenlijk gelopen aanbesteding in de regio Utrecht. Ook daar zal het college kennis van nemen de geleerde lessen meenemen in het eventueel te doorlopen lokale aanbestedingsproces.

Participatie

Er zijn in 2024 en 2025 diverse bijeenkomsten georganiseerd voor ouders, onder andere om klachten en wensen rondom het leerlingenvervoer te bespreken, om nieuwe beleid te toetsen en om breder te kijken naar verbeteringen in het reizen naar school. Ook heeft de Adviesraad Sociaal Domein eerder een formeel advies uitgebracht.

Uit de bijdragen die tijdens de diverse bijeenkomsten zijn gedaan, bleek onder andere dat:

- Ouders het belangrijk vinden dat de gemeente de kwaliteitsafspraken met de vervoerder goed bewaakt
- Ouders eenduidige toegang tot jeugd- en leerlingenvervoer willen, vooral voor kinderen die gebruik maken van beide soorten vervoer
- Het belangrijk is om voorzieningen die zelfredzaamheid bevorderen te prioriteren, maar dat daarbij rekening gehouden moet worden met het feit dat niet ieder kind dezelfde mate van zelfredzaamheid kan bereiken. Daarom moet ook rekening worden gehouden met de mogelijkheden van ouders
- De belangrijkste behoefte van ouders is dat hun kind veilig en op een laagdrempelige manier naar school of een jeugdhulpinstelling kan reizen, waarbij maatwerk essentieel is vanwege de diversiteit aan behoeften en situaties

Het bovenstaande is slechts een kleine greep uit de opgehaalde input. Zo zijn er bijvoorbeeld ook andere aandachtspunten aan de orde gekomen, zoals het serieus nemen van klachten, betere communicatie, het tijdstip van ophalen van jonge kinderen bij het leerlingenvervoer en het blijven delen van goede voorbeelden. Bij het aanbieden van de verordening aan de gemeenteraad, gaat het college in meer detail in op de participatie.

Kinderrechtentoets

Tot slot is in 2025 een kinderrechtentoets gedaan. Zoals benoemd in 'Sterkere basis voor jeugd' (iBabs 4373) zijn de kinderrechten een belangrijk uitgangspunt. Een belangrijke opbrengst van de kinderrechtentoets is dat er waarborgen en uitzonderingsmogelijkheden zijn voor kinderen met een extra kwetsbaarheid, bijvoorbeeld in geval van een beperking of een zwaarder belaste thuissituatie. Onderdeel van de kinderrechtentoets was een enquête die kinderen (met hulp) hebben ingevuld. Van de 210 leerlingen die een vervoersvoorziening krijgen, reageerden 60 kinderen, waarvan 44 de vragenlijst volledig invulden. Hieruit bleek dat:

- Kinderen overwegend tevreden zijn over het huidige vervoer, maar dat zij ook concrete verbeterpunten aangeven, zoals kortere reistijden, stiptheid, minder pesten en vaste chauffeurs
- Zelfstandig reizen voor de meeste kinderen in beide groepen een beperkte rol speelt. Een kleine groep (vooral kinderen die door hun ouders worden vervoerd) staat hier iets positiever tegenover. Lopen of fietsen naar een opstapplaats wordt door een derde van de kinderen in het aangepaste vervoer lastig gevonden, terwijl dit voor de meeste door ouders vervoerde kinderen niet aan de orde is
- Tijdens het wachten op vervoer willen kinderen met andere kinderen kletsen of spelen of een activiteit als gamen of muziek luisteren
- Kinderen in aangepast vervoer willen vaker meepraten over hun reis, terwijl kinderen die door ouders worden gebracht dit minder belangrijk vinden

De toets heeft mede geleid tot (bekrachtiging van) de voorgenomen aanpassingen in de verordening, zoals een persoonlijk vervoersontwikkelingsplan, vervoerstrainingen en expliciete waarborgen voor specifieke onderwijsbehoeften. Bij de aanpassingen is het belang van het kind afgewogen tegen andere belangen, zoals de draagkracht van ouders, uitvoerbaarheid en financiële haalbaarheid. Randvoorwaarde daarin blijft dat kinderen nooit ernstig benadeeld worden. Daarbij heeft het ook aanknopingspunten opgeleverd die worden meegenomen in de gesprekken met vervoerder en scholen.

Inhoudelijke wijzigingen verordening

In samenhang met al het voorgaande is gewerkt aan een actualisatie van de verordening leerlingenvervoer. De verordening regelt de mogelijkheden en voorwaarden om in aanmerking te komen voor leerlingenvervoer. Het aanpassen van de huidige verordening is nadrukkelijk onderdeel van een breder traject. Door leerlingenvervoer in een breder perspectief te plaatsen,

ontstaat de benodigde bedding om het leerlingenvervoer uitvoerbaar te houden voor kinderen die afhankelijk zijn van dit vervoer. De verordening is daarmee slechts één stukje van de puzzel.

De verordening is gebaseerd op de VNG-Modelverordening uit 2024, waarin actuele ontwikkelingen in wetgeving, jurisprudentie en uitvoeringspraktijk zijn verwerkt. Daarnaast sluit de verordening beter aan bij de ambities en doelen die vastgesteld zijn in het Actieplan Jeugd, het (aangescherpt) Sociaal Kompas en de uitgangspunten 'Sterkere basis voor jeugd'. Omdat de verordening in lijn is met bewegingen die via deze en andere beleidsnota's en documenten, waaronder de Lokale Educatieve Agenda, in gang zijn gezet, was het niet nodig om voorafgaand aan de aanpassingen een aparte beleidsnota op te stellen. Hieronder worden de belangrijkste voorgenomen wijzigingen ten opzichte van de huidige verordening omschreven.

Zelfstandigheid van de leerling bevorderen

- Om een leerling in staat te stellen zelfstandig te reizen, kan het nodig zijn om extra vaardigheden aan te leren. Daarom kan, zo nodig met deskundig advies, een persoonlijk vervoersontwikkelingsplan worden opgesteld
- Om leerlingen (zoveel mogelijk) zelfstandig te laten reizen, kan een vervoerstraining worden ingezet. Mogelijk hoeft de leerling dan geen gebruik meer te maken van een vervoersvoorziening of kan de leerling gebruik maken van een eenvoudigere of goedkopere vervoersvoorziening

Administratieve lasten beperken voor leerlingen, ouders en de gemeente

- Als de situatie van de leerling bij de aanvraag al voldoende duidelijk is en het college van plan is om de vervoersvoorziening toe te kennen, kan het college afzien van een gesprek bij de aanvraag. Dit voorkomt onnodige gesprekken en administratieve lasten, terwijl de beoordeling zorgvuldig kan blijven plaatsvinden op basis van de beschikbare informatie
- Als het bij het onderzoek of de vervoersvoorziening nodig is, kan het college met toestemming van ouder of leerling een collega of deskundige uit het sociaal domein betrekken om het vervoer af te stemmen op andere voorzieningen, zodat zorg, onderwijs en ondersteuning zo goed mogelijk op elkaar aansluiten

Duurzame afwegingen

- Bij de keuze van de vervoersvoorziening weegt het college de behoeften van de leerling, de kosten en de uitvoerbaarheid tegen elkaar af. Zo wordt gestreefd naar leerlingenvervoer wat in de breedte betaalbaar, haalbaar te organiseren en passend is, zodat naar school gaan voor leerlingen veilig, duurzaam en betrouwbaar verloopt
- Er kan een vergoeding voor alternatieven kan worden gegeven, zoals een elektrische fiets of andere (nog te ontwikkelen) alternatieven

Maatwerk

- In het voortgezet speciaal onderwijs en regulier voortgezet onderwijs wordt meestal gewerkt met vaste lesroosters. Aangepast vervoer vindt in principe plaats volgens het begin- en eindtijdstip uit de schoolgids. Het college kan echter overwegen een korte

wachttijd in te bouwen, zodat het vervoer kan worden gecombineerd. Waar mogelijk probeert de gemeente leerlingen van één of meerdere scholen met nagenoeg gelijke begin- of eindtijden gezamenlijk te vervoeren

- Een tijdelijk verblijf in een andere gemeente, bijvoorbeeld als gevolg van noodzakelijke opvang of een crisissituatie, verandert de vaste verblijfplaats van de leerling niet. Het college wil daarom gedurende maximaal 6 weken de vervoerskosten dragen, zodat het vervoer van en naar de eigen school kan doorgaan zonder extra administratieve lasten voor leerling, ouders of gemeente
- Als een leerling recht heeft op een vervoersvoorziening, kan deze in sommige gevallen ook worden ingezet voor het vervoer van of naar buitenschoolse opvang of een ander structureel opvangadres. Dit maakt het voor ouders makkelijker om zorg en werk te combineren. Het vervoer naar de opvang is alleen mogelijk als deze structureel wordt gebruikt en de kosten redelijk zijn. Als vervoer naar huis significant goedkoper is, kan het college het vervoer naar de opvang weigeren
- Het college hanteert altijd het beginsel van de dichtstbijzijnde school. Daarbij zijn echter extra waarborgen ingebouwd: een leerling hoeft halverwege het schooljaar niet over te stappen als er een plek op een school dichterbij vrijkomt. Het college kan na zorgvuldige afweging en eventueel deskundig advies maatwerk leveren en van deze regel afwijken wanneer dat in het belang van het kind is

Vervolg

De laatste conceptversie van de verordening ligt inmiddels voor advies voor bij de Adviesraad Sociaal Domein Leidschendam-Voorburg en de Adviesraad Stompwijk. Zij brengen naar verwachting vóór het einde van het jaar hun advies uit. Op basis daarvan worden eventuele aanpassingen in de verordening verwerkt, wordt het inspraakverslag afgerond en wordt de verordening (met bijbehorende stukken, zoals het inspraakverslag) vervolgens aangeboden aan de gemeenteraad. In de tussentijd werkt het college de beleidsregels behorend bij de verordening verder uit, zodat deze ook vóór het nieuwe schooljaar kunnen worden vastgesteld.

Onderwerpen die buiten de scope van de verordening vallen, worden onder andere via de inkoop van het vervoer, monitoring van de uitvoering en in gesprek met belangrijke belanghebbenden, zoals als ouders en onderwijs, opgepakt.

burgemeester en wethouders van Leidschendam-Voorburg,

R.J. den Haan
secretaris

M.W. Vroom
burgemeester